

Warszawa, dnia 30 października 2023 r.

Poz. 1172

**UCHWAŁA NR 182
RADY MINISTRÓW**

z dnia 6 października 2023 r.

w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program rozwoju obszaru Karpat Wschodnich i Roztocza na lata 2023–2030”

Na podstawie art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.¹⁾) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się program wieloletni pod nazwą „Rządowy program rozwoju obszaru Karpat Wschodnich i Roztocza na lata 2023–2030”, zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Program jest realizowany w latach 2023–2030.

§ 3. Program jest finansowany ze środków budżetu państwa z rezerwy celowej.

§ 4. Na realizację zadań objętych Programem przeznaczają się środki z budżetu państwa do wysokości 500 mln zł, w tym w roku:

- 1) 2024 – do kwoty 100 mln zł;
- 2) 2025 – do kwoty 65 mln zł;
- 3) 2026 – do kwoty 65 mln zł;
- 4) 2027 – do kwoty 65 mln zł;
- 5) 2028 – do kwoty 65 mln zł;
- 6) 2029 – do kwoty 65 mln zł;
- 7) 2030 – do kwoty 75 mln zł.

§ 5. Wykonawcami Programu są minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz Wojewoda Podkarpacki i Wojewoda Lubelski.

§ 6. Środki, o których mowa w § 4, przekazywane będą jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji celowych, na podstawie art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 i 1273), na warunkach określonych w Programie.

§ 7. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przedstawia Radzie Ministrów zbiorcze zestawienie z wykorzystania dotacji celowych w ramach Programu w danym roku w terminie do dnia 31 marca roku następnego.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1273, 1407, 1429, 1641, 1693 i 1872.

Załącznik do uchwały nr 182 Rady Ministrów
z dnia 6 października 2023 r. (M.P. poz. 1172)

**Program wieloletni pod nazwą „Rządowy program rozwoju obszaru Karpat
Wschodnich i Roztocza na lata 2023–2030”**

SPIS TREŚCI:

1. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ ORAZ POWIĄZANIA ZE STRATEGIĄ NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU
2. CEL PROGRAMU
3. RAMY PRAWNE PROGRAMU
4. BUDŻET PROGRAMU
5. ZAKRES PODMIOTOWY I TERYTORIALNY PROGRAMU
6. ZAKRES PRZEDMIOTOWY MOŻLIWY DO OBJĘCIA WSPARCIEM W RAMACH PROGRAMU
7. TERMIN REALIZACJI PROGRAMU
8. WARUNKI, JAKIE MUSZĄ SPEŁNIAĆ ZADANIA KWALIFIKUJĄCE SIĘ DO WSPARCIA W RAMACH PROGRAMU
9. SYSTEM I ZASADY REALIZACJI PROGRAMU
10. KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW
11. DZIAŁANIA INFORMACYJNE W RAMACH PROGRAMU

1. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ ORAZ POWIĄZANIA ZE STRATEGIĄ NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU

Obszar Karpat Wschodnich i Roztocza – podstawowe informacje oraz uwarunkowania rozwojowe

Niniejszy Program obejmuje swoim zasięgiem pas w większości przygranicznych powiatów województwa podkarpackiego i lubelskiego, rozpoczynający się od granicy z województwem małopolskim, poprzez Bieszczady, wraz z biegiem Sanu w kierunku granicy z Ukrainą i następnie na północ w kierunku Przemyśla, a kończący się na Roztoczu Wschodnim w województwie lubelskim. W jego skład wchodzi łącznie 17 powiatów, w tym 3 miasta na prawach powiatu (Krosno, Przemyśl, Zamość). Na potrzeby Programu cały obszar nim objęty określany jest jako „Karpaty Wschodnie i Roztocze”.

Wszystkie ww. obszary jako położone w południowo-wschodniej części Polski jeszcze silniej niż reszta kraju i państw UE narażone są obecnie na negatywne skutki rosyjskiej agresji na Ukrainę. Agresja ta spowodowała istotne konsekwencje nie tylko w aspekcie humanitarnym i geopolitycznym, ale także w wymiarze społeczno-gospodarczym. Powoduje to jeszcze silniejszą niż dotychczas potrzebę podjęcia działań prorozwojowych wynikających z potencjału endogenicznego regionów i uwzględniających nieuniknioną obecnie transformację energetyczną w kierunku neutralności klimatycznej. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą omawianego obszaru należy uznać za złą względem większości obszarów Polski i wymagającą podjęcia interwencji z poziomu krajowego.

Polska Wschodnia jako OSI w SOR oraz KSRR 2030

W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)¹⁾ (SOR) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030²⁾ (KSRR 2030) wskazane zostały Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), czyli obszary cechujące się niekorzystnymi cechami rozwojowymi na tle pozostałych obszarów kraju i wymagające specjalnych działań. Dla niniejszego programu szczególnie istotne OSI to Polska Wschodnia.

OSI Polski Wschodniej tworzy 5 województw: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie oraz warmińsko-mazurskie. Są to regiony, których poziom rozwoju

¹⁾ Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. poz. 260).

²⁾ Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” (M.P. poz. 1060).

gospodarczego mierzony wskaźnikiem PKB *per capita* pozostaje jednym z najniższych w UE – wg danych za 2019 r. waha się on dla każdego z pięciu ww. województw w przedziale 50–52% średniej UE-27 (w tym woj. lubelskie – 50%, a woj. podkarpackie – 51%).

Potrzeba dążenia do transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu w oparciu o cele Europejskiego Zielonego Ładu

Występujące na przedmiotowym obszarze niekorzystne tendencje w obszarze demografii oraz rozwoju gospodarczego powodują potrzebę nadania nowego impulsu gospodarczego dla obszaru Karpat Wschodnich i Rostocza, który zahamowałby negatywne trendy.

Istotne jest, aby wszelkie działania prorozwojowe – a w szczególności interwencja kierowana z poziomu centralnego – uwzględniały cele UE, w tym potrzebę rozwoju gospodarki neutralnej dla klimatu. Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie UE, który wyznacza cele i kierunki polityk unijnych jest Europejski Zielony Ład. Ma on pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę, a także spowodować oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów.

Jest to jedno z największych wyzwań naszych czasów. Można to osiągnąć poprzez przekształcenie wyzwań związanych z klimatem i środowiskiem w nowe możliwości we wszystkich obszarach polityki, a także zadbanie o to, by transformacja była sprawiedliwa i sprzyjała włączeniu społecznemu. Takie podejście przyświecało również tworzeniu niniejszego programu wieloletniego i identyfikacji jego celów.

Powyższa część opisuje powiązania Programu z wybranymi rządowymi i unijnymi dokumentami strategicznymi. Należy jednak zaznaczyć, że planowane działania są również zgodne z kierunkami i celami wyznaczonymi w dokumentach o charakterze regionalnym i lokalnym, w tym przede wszystkim ze Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackiego³⁾, która jako regionalne OSI wskazuje m.in. miasta powiatowe, a także obszar gmin „Błękitnego Sanu”, a także Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego⁴⁾, która jako OSI wskazuje obszar Rostocza.

³⁾ Uchwała Sejmiku Województwa Podkarpackiego Nr XXVII/458/20 z dnia 28 września 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030.

⁴⁾ Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIV/406/2021 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

2. CEL PROGRAMU

Celem strategicznym Programu jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru Wschodnich Karpat i Roztocza poprzez stworzenie trwałych podstaw umożliwiających przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego z poszanowaniem środowiska naturalnego i klimatu.

Dążąc do realizacji celu strategicznego Programu, zakłada się prowadzenie następujących działań:

- **Działanie 1.** Poprawa transportowej infrastruktury dostępowej oraz tras i obiektów aktywnego wypoczynku na obszarze Karpat Wschodnich i Roztocza;
- **Działanie 2.** Zielona i niebieska infrastruktura dla ochrony środowiska naturalnego;
- **Działanie 3.** Inwestycje w efektywność energetyczną;
- **Działanie 4.** Stworzenie warunków do rozwoju zrównoważonej turystyki w oparciu o endogeniczne potencjały Karpat Wschodnich i Roztocza;
- **Działanie 5.** Współpraca przygraniczna i promocja relacji dobrosąsiedzkich.

Przedmiotowe działania zaplanowane są tak, aby tworzyć efekt synergii opierającej się na naturalnym potencjale obszaru objętego programem. Wzmocnienie istniejącego potencjału poprzez działania infrastrukturalne wygeneruje efekt zachęty do inwestycji w kompetencje zawodowe mieszkańców oraz pozwoli otworzyć lokalną edukację na nowe kierunki specjalizacji. Działania te prowadzone będą w ścisłej współpracy władz lokalnych, samorządu województw oraz administracji rządowej.

3. RAMY PRAWNE PROGRAMU

Program stanowi program wieloletni w rozumieniu art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.) na lata 2023–2030, przy czym wydatkowanie środków budżetu państwa rozpocznie się od roku 2024.

Podstawę prawną wydatkowania środków na zadania objęte Programem stanowi art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259, z późn. zm.), wskazujący na możliwość przekazywania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie działań z zakresu polityki rozwoju stanowiących zadania własne jednostek samorządu terytorialnego (JST).

Program stanowi program rozwoju w rozumieniu ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, realizując cele *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* w obszarze wsparcia zrównoważonego rozwoju społecznego i regionalnego całego kraju poprzez zaplanowane działania mające na celu wzrost jakości życia mieszkańców obszaru Karpat Wschodnich i Roztocza.

4. BUDŻET PROGRAMU

4.1. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania realizacji Programu będą środki budżetu państwa pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa cz. 83 w wysokości 500 mln zł oraz środki własne JST przeznaczane w ramach wkładu własnego w wysokości 125 mln zł.

Środki budżetu państwa zostaną przekazane w formie dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie działań z zakresu polityki rozwoju, stanowiących zadania własne JST, zwane dalej „dotacją”.

4.2. Kwota środków przeznaczonych na finansowanie realizacji Programu i jej podział

Na realizację Programu Rząd RP przeznacza kwotę 500 mln zł w latach 2024–2030, zgodnie z poniższym podziałem na lata.

Program wieloletni: Rządowy program rozwoju obszaru Karpat Wschodnich i Roztocza na lata 2023–2030 (w mln zł)									
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem
Budżet państwa	0	100	65	65	65	65	65	75	500
Środki własne JST	0	25	16,25	16,25	16,25	16,25	16,25	18,75	125

Kwoty wkładu własnego JST z obszaru objętego Programem w podziale na poszczególne lata stanowią szacunkowo minimalne kwoty odpowiadające wkładowi budżetu państwa przy przyjętym w Programie poziomie dofinansowania.

Szczegółowe przypisanie środków w podziale na województwo podkarpackie i lubelskie zostanie dokonane po zatwierdzeniu Programu na podstawie algorytmu opracowanego przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Określenie kwot środków w podziale na poszczególne działania oraz wysokości współfinansowania będzie możliwe po przeprowadzeniu naboru wniosków.

5. ZAKRES PODMIOTOWY I TERYTORIALNY PROGRAMU

Wnioskodawcą i beneficjentem w ramach Programu mogą być JST położone na obszarze objętym Programem, tj:

1) w województwie podkarpackim:

powiaty: jasielski, krośnieński, sanocki, brzozowski, leski, bieszczadzki, przemyski, jarosławski, lubaczowski, przeworski, miasto Krosno, miasto Przemyśl;

2) w województwie lubelskim:

powiaty: tomaszowski, hrubieszowski, zamojski, biłgorajski, miasto Zamość.

6. ZAKRES PRZEDMIOTOWY MOŻLIWY DO OBJĘCIA WSPARCIEM W RAMACH PROGRAMU

Wskazany w rozdziale 2 cel strategiczny Programu jest realizowany przez zadania, których zakres wpisuje się w następujące działania:

Działanie 1. Poprawa transportowej infrastruktury dostępowej oraz tras i obiektów aktywnego wypoczynku na obszarze Karpat Wschodnich i Roztocza

W ramach działania możliwe jest objęcie wsparciem ze środków Programu realizacji zadań infrastrukturalnych dotyczących mobilności zmotoryzowanej i niezmotoryzowanej.

Wsparcie w takim zakresie jest niezwykle istotne z punktu poprawy dostępności transportowej obszaru objętego Programem. Ponadto budowa infrastruktury dla niezmotoryzowanych poza pozytywnym wpływem na budowanie postaw prozdrowotnościowych mieszkańców przyciąga również zwolenników aktywnego wypoczynku z innych części kraju i z zagranicy.

Działanie 2. Zielona i niebieska infrastruktura dla ochrony środowiska naturalnego

W ramach działania wspierane będą działania dotyczące projektowania, budowy i modernizacji instalacji wodno-kanalizacyjnych na rzecz ochrony walorów środowiskowych i krajobrazowych obszaru wskazanego w Programie. Ponadto na obszarach miast i gmin

objętych programem wsparcie dotyczyć będzie również działań zmierzających do zazieleniania obszarów i zwiększania powierzchni biologicznie czynnych.

Wyjątkowe walory naturalne obszaru objętego Programem, w znaczącym zakresie powiązanego z biegiem rzeki San, wymagają aktywnego włączenia władz lokalnych w poprawę warunków środowiskowych. Efektem takiego zaangażowania będzie dalsze zwiększenie atrakcyjności przyrodniczej, co poza pozytywnym wpływem na jakość życia będzie też miało wpływ na podnoszenie konkurencyjności turystycznej regionu.

Działanie 3. Inwestycje w efektywność energetyczną

Jednym z zadań własnych JST są sprawy związane z zapewnieniem zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz. Wyzwania związane z dążeniem Unii Europejskiej do neutralności klimatycznej w 2050 roku wymuszają wprowadzanie czystych technologii do sektorów dotychczas zdominowanych przez paliwa kopalne, jak ciepłownictwo czy energetyka. Ponadto agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę zachwiała rynkiem paliw, a szczególnie gazu ziemnego (rozważanego dotychczas jako paliwo przejściowe na okres transformacji energetycznej) oraz węgla energetycznego. Nadal w większości gmin i powiatów korzysta się z prądu i ciepła wytwarzanego z węgla, co uwzględniając koszty emisji CO₂ w systemie EU-ETS oraz powyższe zaburzenia rynku energii, powodują narastanie kosztów ich wytworzenia w kolejnych latach. Rosnące koszty będą w związku z tym dodatkowo obciążały budżety samorządów, mieszkańców oraz lokalnych przedsiębiorców. Stąd w ramach działania wspierane będą inwestycje służące ograniczeniu zużycia i strat ciepła w sektorze budynków publicznych. Wspierane mogą być zadania mające na celu poszukiwanie możliwości zastąpienia źródeł tradycyjnych odnawialnymi źródłami energii (OZE).

Działanie 4. Stworzenie warunków do rozwoju zrównoważonej turystyki w oparciu o endogeniczne potencjały Karpat Wschodnich i Rostocza

Dla wykorzystania walorów przyrodniczych obszaru objętego Programem do rozwoju zrównoważonej turystyki istotne jest stworzenie spójnej polityki inwestycyjnej lokalnego samorządu na danym obszarze bazującej na istniejącym potencjale przyrodniczym i uwzględniającej jego ochronę. Realizacja inwestycji własnych JST służących rozwojowi zrównoważonej turystyki będzie jednocześnie formą wspierania przedsiębiorców, szczególnie tych mniejszych, co pozwoli na odpowiedzialny rozwój branży turystycznej nie tylko z korzyścią dla klientów, ale także z poszanowaniem przyrody. W ramach działania wspierane mogą być działania promujące takie właśnie podejście do rozwoju turystyki na terenie JST.

Z pozyskanych środków samorządy będą mogły dofinansowywać wybrane własne zadania inwestycyjne, wpisujące się swoim charakterem w koncepcję zrównoważonej turystyki. Inwestycje powinny uwzględniać zasadę dostępności infrastruktury i obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Działanie 5. Współpraca przygraniczna i promocja relacji dobrosąsiedzkich

Pandemia COVID-19 zaburzyła nie tylko funkcjonowanie gospodarki, ale przede wszystkim spowolniła budowanie relacji społecznych w wymiarze międzynarodowym. Dla obszarów takich jak Karpaty Wschodnie i Roztocze budowanie relacji dobrosąsiedzkich to poza korzyściami gospodarczymi i turystycznymi także możliwość zaprezentowania kultury regionalnej. Stąd niezwykle istotne jest nawiązywanie nowych relacji z mieszkańcami krajów sąsiadujących, szczególnie z obszarów przygranicznych.

W ramach działania udzielone zostanie wsparcie na zadania mające na celu budowę relacji dobrosąsiedzkich, a także współpracę z miastami i gminami partnerskimi w krajach sąsiadujących.

7. TERMIN REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie w latach 2023–2030, przy czym wydatki budżetu państwa w związku z realizacją Programu zostały zaplanowane na lata 2024–2030. Podział środków budżetu państwa określono w rozdziale 4.2.

8. WARUNKI, JAKIE MUSZĄ SPEŁNIAĆ ZADANIA KWALIFIKUJĄCE SIĘ DO WSPARCIA W RAMACH PROGRAMU

Zadanie wpisujące się w działanie, o którym mowa w rozdziale 6, może zostać objęte wsparciem w formie dotacji celowej w ramach Programu, o ile spełnia następujące warunki:

- 1) zadanie stanowi zadanie własne wnioskodawcy wymienionego w rozdziale 5;
- 2) zadanie (lub jego część stanowiąca funkcjonalną całość) nie było, nie jest i nie będzie w żadnym zakresie objęte dofinansowaniem ze środków regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa;
- 3) zadanie posiada dokumentację umożliwiającą przygotowanie kosztorysu⁵⁾;

⁵⁾ Jeżeli zasadne.

- 4) wydatki przewidziane w zakresie rzeczowym zadania są niezbędne do prawidłowej realizacji zadania;
- 5) wnioskowana kwota dotacji celowej na dane zadanie⁶⁾ nie powoduje przekroczenia kwoty ogółem z budżetu państwa na realizację Programu;
- 6) wnioskowana kwota dotacji celowej stanowi nie więcej niż 80% wartości wydatków kwalifikowalnych, jak również w poszczególnych latach jego realizacji, a w przypadku gdy zadanie w jakimkolwiek zakresie jest już finansowane z dotacji celowej, funduszy rządowych lub państwowych funduszy celowych lub środków UE innych niż środki regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa, łączny udział dotacji celowych oraz innych ww. źródeł może stanowić do 80% wydatków kwalifikowalnych, bez uszczerbku dla warunków, na jakich przyznana została wcześniejsza dotacja celowa;
- 7) infrastruktura powstała/objęta wsparciem w ramach zadania nie będzie wykorzystywana do działalności gospodarczej w wymiarze większym niż 20% wydajności/zasobów rocznie;
- 8) przyznanie wsparcia na zadanie nie będzie stanowić pomocy publicznej lub pomocy *de minimis*;
- 9) wnioskodawca posiada środki na sfinansowanie wkładu własnego w wysokości co najmniej 20% wartości zadania;
- 10) w przypadku zadania dotyczącego budowy lub przebudowy dróg – zadanie nie stanowi zadania obronnego w rozumieniu ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz. U. z 2023 r. poz. 1983).

9. SYSTEM I ZASADY REALIZACJI PROGRAMU

9.1. Instytucje systemu

Instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu są:

- 1) minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego;
- 2) Wojewoda Podkarpacki;
- 3) Wojewoda Lubelski;
- 4) jednostki samorządu terytorialnego objęte Programem.

⁶⁾ Przy uwzględnieniu dotychczas podjętych zobowiązań.

9.2. Nabór i weryfikacja wniosków o udzielenie dotacji w ramach Programu

Nabór wniosków, przez które rozumie się zarówno wniosek o udzielenie dotacji/uruchomienie rezerwy celowej, jak i wniosek o zapewnienie finansowania, trwa od przyjęcia Programu do zakończenia jego realizacji w trybie ciągłym do wyczerpania kwot, o których mowa w rozdziale 4.2. Wniosek zawierający wydatki na dany rok jest składany przez wnioskodawcę do 30 czerwca danego roku, co umożliwi właściwemu miejscowo wojewodzie złożenie wniosku o uruchomienie środków na ten rok do dnia 30 września tego roku.

Za weryfikację wniosków o udzielenie dotacji w ramach Programu odpowiada właściwy miejscowo wojewoda.

Wnioskodawca przedkłada właściwemu miejscowo wojewodzie wniosek o udzielenie dotacji celowej na zadanie stanowiące jego zadanie własne. Wniosek o udzielenie dotacji celowej na podstawie art. 20a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju zawiera:

- 1) nazwę wnioskodawcy;
- 2) tytuł zadania;
- 3) podmiot odpowiedzialny za realizację zadania;
- 4) wartość kosztów kwalifikowalnych planowanych do poniesienia w ramach zadania z podziałem na źródła finansowania, w tym w podziale na poszczególne lata;
- 5) wnioskowaną kwotę dotacji celowej budżetu państwa w podziale na lata z uwzględnieniem zasady, że maksymalny udział dotacji celowej w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych w ramach zadania i w każdym roku nie może przekroczyć 80%;
- 6) opis zadania wraz z:
 - a) uzasadnieniem realizacji zadania, w szczególności opisującym jego wpływ na podniesienie rozwoju i konkurencyjności regionu lub związek z zadaniami realizowanymi w ramach regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa (komplementarność z tymi działaniami), i zgodność ze *Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*,
 - b) wskazaniem wpływu zadania na realizację celów Programu,
 - c) szczegółowym harmonogramem rzeczowo-finansowym realizacji zadania,

- d) opisem źródeł finansowania zadania,
- e) opisem założeń wykorzystania infrastruktury objętej wsparciem w ramach Programu i wskazaniem, czy infrastruktura ta będzie wykorzystywana do prowadzenia działalności gospodarczej;
- 7) oświadczenie jednostki samorządu terytorialnego potwierdzające zabezpieczenie/posiadanie wkładu własnego na realizację zadania;
- 8) oświadczenie JST potwierdzające dopełnienie niezbędnych wymogów prawnych w związku z planowaną realizacją inwestycji. Oświadczenie to zawiera w szczególności: informacje o prawie do dysponowania gruntem/nieruchomością w formie własności lub użytkowania wieczystego, jak również informację o stanie zaawansowania prac, jeżeli chodzi o: zgłoszenie, pozwolenie na budowę lub zezwolenie na realizację inwestycji drogowej oraz inne wymagane przepisami, w tym przepisami o ochronie środowiska, pozwolenia, uzgodnienia, opinie i oceny, jak również dokumentację techniczną i projektową;
- 9) oświadczenie JST o spełnianiu przez zadanie wymogów wymienionych w rozdziale 8.

Wnioskowane kwoty dotacji na lata 2024–2030 nie mogą przekroczyć kwot przypisanych do tych lat wskazanych w rozdziale 4.2.

Wnioski podlegają weryfikacji przez właściwego miejscowo wojewodę pod kątem zgodności z zakresem wsparcia i zasadami wynikającymi z Programu, w szczególności warunkami wymienionymi w rozdziale 8, jak również w zakresie kwot alokowanych z budżetu państwa na poszczególne lata (wnioskowana kwota dotacji celowej w ramach zadania⁷⁾ na poszczególne lata nie może powodować przekroczenia kwoty z budżetu państwa zaplanowanej na dany rok w Programie).

W przypadku gdy wniosek jest niekompletny lub dane w nim zawarte są niespójne, wnioskodawca jest wzywany do uzupełnienia lub przedstawienia wyjaśnień.

Niespełnienie warunków wymienionych w rozdziale 8 uniemożliwia objęcie danego zadania wsparciem w ramach Programu.

Na podstawie poprawnego pod względem formalnym, merytorycznym i finansowym wniosku o udzielenie dotacji wojewoda rozpatrujący wniosek o udzielenie dotacji przygotowuje wniosek o wydanie opinii w trybie art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia

⁷⁾ Przy uwzględnieniu dotychczas podjętych zobowiązań.

2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, który wraz z kopią wniosku o udzielenie dotacji celowej na zadanie oraz kopiami oświadczeń wymienionych powyżej jest przekazywany do ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, z zastrzeżeniem że dokumenty dla wniosku zawierającego wydatki na dany rok są przekazywane do ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do końca sierpnia tego roku.

9.3. Wydawanie przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego opinii w trybie art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju udzielania dotacji celowych

Na podstawie wniosku o wydanie opinii, o którym mowa w rozdziale 9.2, oraz załączonych do niego dokumentów, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydaje opinię w trybie art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju co do zasadności finansowania danego zadania w ramach Programu.

9.4. Udzielanie dotacji celowej w ramach Programu

Po wydaniu przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego pozytywnej opinii w trybie art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wojewoda rozpatrujący wniosek o udzielenie dotacji może wystąpić do ministra właściwego do spraw budżetu, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, o zapewnienie finansowania zadania oraz o uruchomienie środków z rezerwy celowej na dany rok. Umowa dotacji celowej powinna być poprzedzona wydaniem przez ministra właściwego do spraw budżetu decyzji o zapewnieniu finansowania lub decyzji w sprawie zmian w budżecie państwa.

Zakres dokumentów niezbędnych do dostarczenia przez wnioskodawcę na etapie podpisywania umowy określa właściwy miejscowo wojewoda.

Rezerwa celowa jest uruchamiana przez ministra właściwego do spraw budżetu na wniosek wojewody rozpatrującego wniosek o udzielenie dotacji, zaakceptowany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, w trybie i na zasadach wynikających z przepisów o finansach publicznych.

Maksymalny udział dotacji celowej z budżetu państwa przeznaczonej na dofinansowanie zadania w trybie art. 20a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wynosi nie więcej niż 80% kosztów kwalifikowalnych zadania w całym okresie realizacji inwestycji oraz w każdym roku budżetowym.

Wnioskodawca jest obowiązany do dostarczenia właściwemu miejscowo wojewodzie kopii uchwały budżetowej JST (a w przypadku zadania realizowanego w okresie dłuższym niż jeden rok budżetowy – Wieloletniej Prognozy Finansowej) potwierdzającej zabezpieczenie wkładu własnego do dnia zawarcia umowy dotacji. Niedostarczenie kopii uchwały budżetowej (a w przypadku zadania realizowanego w okresie dłuższym niż jeden rok budżetowy – Wieloletniej Prognozy Finansowej) uniemożliwia zawarcie umowy dotacji.

9.5. Wykorzystanie i rozliczanie dotacji celowej

Dotacja celowa podlega wykorzystaniu i rozliczeniu zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. poz. 1579).

Szczegółowe zasady przekazywania, wykorzystania i rozliczania dotacji celowej określa umowa dotacji celowej zawarta między właściwą obszarowo dla Programu jednostką samorządu terytorialnego a właściwym miejscowo wojewodą.

Zmniejszenie wartości wydatków kwalifikowalnych w ramach zadania powoduje odpowiednio zmniejszenie dotacji z budżetu państwa. Ewentualne zwiększenie wartości wydatków kwalifikowalnych w ramach zadania jest finansowane w całości przez właściwą obszarowo dla Programu jednostkę samorządu terytorialnego będącą beneficjentem.

Umowa oprócz standardowych zapisów powinna zawierać klauzulę dotyczącą trwałości zadania przez okres co najmniej 5 lat od momentu jego zakończenia, rozumianego jako otrzymanie pozwolenia na użytkowanie, tj. niepoddawania go znaczącej modyfikacji oraz utrzymania charakteru własności przez realizujący je podmiot. Zdefiniowanie pojęcia „znacząca modyfikacja” powinno zostać określone w umowie dotacji celowej.

W umowie należy umieścić zastrzeżenie, że wszelkie odszkodowania, kary i upusty uzyskane przez beneficjentów w związku z realizacją zadań (m.in. od wykonawców zadań) pomniejszają wartość dotacji proporcjonalnie do zaangażowania budżetu państwa w zadaniu.

W trakcie realizacji zadania beneficjent może wnioskować do właściwego miejscowo wojewody o zmianę harmonogramu finansowania zadania. Wojewoda analizuje zasadność i możliwość zmian w harmonogramach z uwzględnieniem limitu wydatków na dany rok budżetowy określonych w uchwale Rady Ministrów.

Wnioski o wyrażenie zgody na zmianę harmonogramów realizacji zadania należy składać do właściwego miejscowo wojewody niezwłocznie po zaistnieniu okoliczności wpływających na zmianę harmonogramu lub uzyskaniu informacji w tym zakresie, z zastrzeżeniem że w przypadku gdy zmiana taka wiąże się z koniecznością zmiany Programu – zgoda wojewody może zostać wyrażona dopiero po dokonaniu zmiany Programu.

Wojewoda Podkarpacki i Wojewoda Lubelski monitorują wykorzystanie dotacji celowej oraz jej prawidłowe i terminowe rozliczenie. Jednocześnie Wojewoda Podkarpacki i Wojewoda Lubelski odpowiadają za kontrolę realizacji zadania zgodnie z umową dotacji, w tym w zakresie wykorzystania dotacji celowej.

Wojewoda Podkarpacki i Wojewoda Lubelski odpowiadają za realizację Programu, mając na uwadze konieczność zapewnienia jego niezakłóconego przebiegu, a także potrzebę gromadzenia i bieżącego aktualizowania danych o wykorzystaniu dotacji przez wnioskodawców.

Beneficjenci przekazują właściwemu miejscowo wojewodzie sprawozdanie z wykorzystania dotacji celowych z budżetu państwa w danym roku w terminie do dnia 31 stycznia roku następnego za okres od początku realizacji zadania oraz za dany rok.

Wojewoda Podkarpacki oraz Wojewoda Lubelski przygotowują sprawozdanie z wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa w ramach Programu i przedstawiają je ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w terminie do dnia 28 lutego roku następnego za okres od początku realizacji oraz za dany rok. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przedstawia Radzie Ministrów sprawozdanie z wykorzystania dotacji celowych w ramach Programu w danym roku w terminie do dnia 31 marca roku następnego.

9.6. Monitorowanie i ocena stopnia osiągnięcia celów Programu

Monitorowanie osiągnięcia celów Programu opiera się na monitorowaniu w trybie półrocznym zadań objętych wsparciem w ramach Programu w trakcie ich realizacji (postęp rzeczowo-finansowy), jak również efektów rzeczowych osiągniętych w wyniku ich realizacji.

Wskazanie wartości bazowych i docelowych wskaźników realizacji Programu na poziomie danego zadania nastąpi na etapie wnioskowania o dotację przez JST.

Szacuje się, że w okresie realizacji Programu JST złożą docelowo 30 wniosków o udzielenie dotacji, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wyda docelowo 30 opinii, o których mowa w art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Wojewodowie Podkarpacki i Lubelski podpiszą docelowo 30 umów dotacji. Zaangażowanie budżetu państwa na poziomie 500 mln zł spowoduje szacowane zaangażowanie środków JST na poziomie nie niższym niż 125 mln zł, w zależności od poziomów współfinansowania określonych w poszczególnych umowach dotacji.

Poniżej określono katalog wskaźników w zakresie wsparcia w ramach działań opisanych w rozdziale 6. Wnioskodawca jest obowiązany wskazać i monitorować wszystkie wskaźniki spośród niżej wymienionych, które są właściwe dla realizowanego zadania. Jeżeli w opinii wnioskodawcy lista poniższych wskaźników jest niewystarczająca, możliwe jest wskazanie wskaźników dodatkowych.

Działanie 1:

- 1) liczba zrealizowanych inwestycji dostępowych drogowych (szt.);
- 2) długość zrealizowanych inwestycji dostępowych drogowych (km);
- 3) liczba zrealizowanych inwestycji służących do ruchu niezmotoryzowanego (szt.);
- 4) długość zrealizowanych inwestycji służących do ruchu niezmotoryzowanego (km).

Działanie 2:

- 1) długość zrealizowanej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (km);
- 2) powierzchnia obszarów biologicznie czynnych (ha).

Działanie 3:

- 1) liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.);
- 2) moc instalacji wytwarzających energię elektryczną z OZE (MW);
- 3) moc instalacji wytwarzających energię cieplną przy wykorzystaniu OZE (MW);
- 4) moc magazynów energii (MW).

Działanie 4:

- 1) liczba zadań inwestycyjnych służących rozwojowi zrównoważonej turystyki (szt.).

Działanie 5:

- 1) liczba wspartych zadań inwestycyjnych związanych ze współpracą z podmiotami z kraju sąsiedzkiego (szt.).

10. KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW

W ramach Programu wydatkami kwalifikowalnymi są wydatki niezbędne do realizacji zadania, poniesione po podpisaniu umowy dotacji, o której mowa w rozdziale 9.4, zgodnie z przepisami (w szczególności dotyczącymi konkurencji, pomocy publicznej, udzielania zamówień publicznych, ochrony środowiska oraz polityki równych szans), przy czym:

- środki dotacji celowej z budżetu państwa nie mogą zostać przeznaczone na refundację wydatków,
- środki dotacji celowej z budżetu państwa mogą zostać przeznaczone na wydatki majątkowe, w tym związane z kosztami opracowania dokumentacji projektowej, zakupu i przygotowania gruntu pod budowę oraz ekspertyz, świadectw, operatów, studiów, pomiarów geodezyjnych i prac geologicznych oraz prac archeologicznych, dotyczących tych inwestycji, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa,
- VAT może stanowić wydatek kwalifikowalny w zakresie, w jakim beneficjent nie ma możliwości jego odliczenia.

11. DZIAŁANIA INFORMACYJNE W RAMACH PROGRAMU

W ramach wszystkich zadań objętych dofinansowaniem z Programu będą realizowane działania informacyjne z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. poz. 953, z późn. zm.). Działania te będą polegały na zapewnieniu przez beneficjentów Programu umieszczenia w widocznym miejscu tablicy informacyjnej zarówno w trakcie realizacji zadania, jak i po jego zakończeniu, a także zamieszczenia informacji na swojej stronie internetowej oraz swoich profilach w internetowych serwisach społecznościowych.

Szczegóły dotyczące podejmowania działań informacyjnych w ramach realizowanego zadania inwestycyjnego objętego dofinansowaniem z Programu zostaną określone w umowie dotacji celowej.